

CODEX VOOR DE TUINAANNEMER

ARBEIDSVEILIGHEID IN TUINAANLEG- EN ONDERHOUD

Veiligheid zit verankerd in de werking van onze organisatie. Voortdurende vorming en sensibilisatie staan hierbij centraal. In dit nummer geven we een overzicht van de wetgeving m.b.t. arbeidsveiligheid, het risicobeheerssysteem, het documentenbeheer en de meest voorkomende keuringen specifiek voor tuinaanlegbedrijven. In het volgende nummer gaan we dieper in op het documentbeheer zoals preventieplan, inventaris arbeidsmiddelen, conformiteitsrapporten, indienstellingsverslagen en veiligheidsinstructiekaarten.

In 2013 zijn in Vlaanderen 16 mensen om het leven gekomen tijdens werkzaamheden in de land- en tuinbouwsector, zo blijkt uit cijfers van PreventAgri. In driekwart van de gevallen was de bedrijfsleider zelf het slachtoffer. De cijfers tonen een daling ten opzichte van 2012 maar 16 mensenlevens blijft een veel te hoog cijfer. De cijfers bewijzen dat sensibilisering en preventie meer dan nodig blijven.

Codex over het welzijn op het werk

De Europese Kaderrichtlijn 'Veiligheid & Gezondheid' legt beschermingsbeginselen op en stelt dat de werkgever informatieplicht heeft t.a.v. zijn werknemers. Verder dient hij de passende (werk)instructies te bezorgen. Deze EU-richtlijn werd omgezet naar een Belgische wetgeving namelijk de 'Welzijnswet van 4 augustus 1996'. Hieruit volgde de 'Codex over het Welzijn op het Werk' die zich richt tot alle ondernemingen, dus ook werkgevers met één werknemer. Er is dus geen verschil of afzwakking van deze wetgeving voor kleine werkgevers. Daarom is er een aparte aanpak nodig voor kleine werkgevers die niet beschikken over een hiërarchische lijn

en medewerkers die zich specifiek op arbeidsveiligheid kunnen richten.

“Bij risicobeheersing dien je aan de hand van een globaal preventieplan en een jaaractieplan de risico's op arbeidsongevallen te beheersen.”

De Codex over het Welzijn op het Werk vereist een structureel en planmatig preventiebeleid op ondernemingsniveau aan de hand van een dynamisch risicobeheersingssysteem. De risicobeheersing steunt op 5 preventiepeilers namelijk conformiteit van de middelen, intrede en verandering, beheer van de bedrijfselementen, onderzoek van schadegevallen en risicoinventarisatie en -evaluatie. Het is dus niet zoals in de ARAB-wetgeving dat je als werkgever strikt een aantal regeltjes dient te volgen, maar bij risicobeheersing

dien je aan de hand van een globaal preventieplan en een jaaractieplan de risico's op arbeidsongevallen te beheersen. Hierbij is het belangrijke principe van 'aantoonbaarheid' een must. Als werkgever dien je te kunnen aantonen dat je je werknemers instructies geeft, je de nodige controles doet of laat doen, de machines conform in dienst gesteld zijn, de ongevallen aangegeven werden, je werknemers op medisch onderzoek geweest zijn, enzovoort.

Toezicht op de reglementering door de inspectie

De inspectie 'Toezicht Welzijn op het Werk' komt doorgaans onaangekondigd op bezoek. Zij hebben toegangsrecht tot alle werkplaatsen maar niet tot de privéwoning, tenzij deze gebruikt wordt als sociaal lokaal of als er werkplaatsen zijn in de woning. Informeer u steeds goed over welke inspectiedienst het gaat. Probeer te achterhalen wat de aanleiding is van het inspectiebezoek. Vindt er een inspectie plaats n.a.v. een klacht of een ongeval of betreft het gewoon een routine-inspectie? Vaak zal je niet vertrouwd zijn met de gebruikte terminologie, wetgeving en zienswijzen van de inspectie. Dit is normaal. Vraag naar verduidelijking en noteer hun opmerkingen. Neem op zijn minst een neutrale houding aan. De inspectie kan naar allerlei documenten vragen. Het is handig dat je die ter beschikking hebt in een specifieke map arbeidsveiligheid. Normaal volgt na een inspectiebezoek een verslag. Soms kan dit een ingebrekestelling zijn of in ergere

© J. Vancayzeele

Een machine moet gedurende de hele levensduur veilig blijven. Goed onderhoud, zowel preventief als curatief, is noodzakelijk.

gevallen een proces-verbaal (PV). Na ontvangst van het verslag is het nodig om via een actieplan tegemoet te komen aan de opmerkingen. Laat hierbij blijken dat er werk wordt gemaakt van de veiligheid en gezondheid op het bedrijf. Hiervoor laat je je het best bijstaan door een preventieadviseur. Je kan tegen betaling een beroep doen op één van de veertien externe diensten voor preventie en bescherming op het werk en gratis een beroep doen op de preventiedienst van PreventAgri.

Machineveiligheid is een belangrijk aandachtspunt

Machines zijn veilig wanneer ze conform zijn met het KB arbeidsmiddelen. Ze moeten voldoen aan 19 minimum veiligheidsvereisten. De conformiteit met de 19 fundamentele veiligheidseisen wordt bewezen met de CE-verklaring van de fabrikant. Het afgeleverd handboek van de fabrikant bevat belangrijke richtlijnen voor gebruik, onderhoud, nazicht, ... Soms ontstaan er problemen omwille van samenbouw van diverse machines tot één grote machine. Dan is er CE-verklaring nodig van het geheel. Als de machinefabrikant niet wil optreden voor het geheel, dien je als werkgever dit (met professionele hulp) zelf te doen. Hetzelfde probleem situeert zich met oude (<1995) tweedehandse, zelfgemaakte of verbouwde machines. De conformiteit kan hier niet aangetoond worden met de CE-verklaring. Een conformiteitsonderzoek (19 minimale vereisten) door de werkgever is dan nodig.

Intrede van nieuwe machines

Een nieuwe machine moet geïmplementeerd worden in het bedrijf vooraleer in

dienst te stellen. De wetgever verwacht dat alle machines een degelijk onderzoek ondergaan hebben aan de hand van een indienststellingsverslag. Daarnaast moet een veiligheidsinstructiekaart opgesteld worden die de werknemers informatie geeft over de risico's en de maatregelen om ongevallen te voorkomen.

Het opmaken van een indienststellingsverslag en een veiligheidsinstructiekaart is bij grote bedrijven één van de taken van de preventieadviseur. Bij kleine bedrijven is de werkgever de preventieadviseur. Voor de begeleiding bij het opstellen van indienststellingsverslagen en veiligheidsinstructiekaarten kun je gratis een beroep doen op de preventieadviseur van PreventAgri.

Goed beheer van de machines

Een machine moet gedurende de hele levensduur veilig blijven. Werk- en veiligheidsinstructies moeten zorgen

voor een goed gebruik van de machines. Goed onderhoud, zowel preventief als curatief, is noodzakelijk. Hierbij dienen de nodige controles (soms verplichte keuringen) voorzien te worden. De goede werking van de beveiliging van machines zoals afschermingen en noodstoppen dien je dus systematisch te controleren. Hetzelfde geldt voor kettingen, trek-kabels, haken, ... Ladders, stellingen en klimtouwen dien je ook aan een periodieke controle te onderwerpen. Zeer belangrijk is om dit te registreren in een 'onderhouds- en nazichtkaart'. De 'aantoonbaarheid' van deze controles is dus een must.

Periodieke keuring van hijs- en hefwerktuigen

Voor bepaalde machines is er een verplichte periodieke keuring noodzakelijk. Hijs- en hefwerktuigen zijn volgens ARAB-art 280 aan een driemaandelijkse externe controle onderworpen. Hijs- en hefwerktuigen zijn bvb. rolbruggen, kranen, hangstellingen en takels waarbij de last in vrije val kan komen en een gevaar vormen voor de personen die er onder lopen. Ook hef- en hijstoebehoren zoals kettingen, haken, hijsbanden, enz, dienen eenzelfde keuring te ondergaan. Behandelingstoestellen zoals heftrucks, graafmachines, stapelaars worden niet als hef- of hijswerktuigen beschouwd.

Ook periodieke keuring voor oude elektrische installaties tegen 1 januari 2014!

Elektrische installaties in dienst na 1 januari 1983 dienen zoals bepaald in het AREI, periodiek gekeurd te worden. Elektrische installaties op laagspanning in industriële gebouwen of werkplaatsen dienen vijfjaarlijks gekeurd te worden. Hoogspanningsinstallaties zijn gebonden aan een jaarlijkse keuring. Voor huishoudelijke installaties is dit om de 25 jaar. Oude elektrische installaties in werkplaatsen van arbeiders in dienst voor 1 januari 1983 moeten in orde gesteld worden met de minimale voorschriften. Er dienen ook elektrische schema's en plannen opgesteld voor oude elektrische installaties. Deze oude elektrische installaties worden bovendien onderworpen aan een eerste controle die ten laatste moet worden uitgevoerd op 1 januari 2014 (KB van 4 december 2012). Voor elke elektrische installatie in bedrijfsgebouwen, zowel oude als nieuwe, zal dan een periodieke (vijfjaarlijkse) controle moeten plaatsvinden. ●

Voor vragen of meer informatie contacteer AVBS-consulent Jan Vancayzeele (jan.vancayzeele@avbs.be of 0476/91.01.36)